

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Μάθημα: Αρχαία Ο.Π.

- Στο σύνολο των φροντιστηρίων μας πραγματοποιούνται στη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους έως και 23 σταθμισμένα διαγωνίσματα προσομοίωσης σε κάθε τάξη. Με τον τρόπο αυτό, εξοικειώνεσαι με την εξεταστική φιλοσοφία των Πανελλαδικών Εξετάσεων, καθώς εσύ και οι συμμαθητές σου διαγωνίζεστε, την ίδια ώρα, σε κοινά θέματα, τα οποία επιμελείται το Ακαδημαϊκό μας Τμήμα.
- Λίγες ημέρες μετά την επίδοση της βαθμολογίας σου, παραλαμβάνεις τη στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων και πληροφορείσαι για τον μέσο όρο βαθμολογίας του Ομίλου και τη βαθμολογική κλιμάκωση, στο συγκεκριμένο διαγώνισμα, συγκρίνοντας έτσι την επίδοσή σου με αυτή του συνόλου των μαθητών μας, σε όλη την Ελλάδα.

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

Γ' ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 / 4 / 2017 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ*Αριστοτέλους Ἠθικὰ Νικομάχεια Β 6, 1-4 / 14-16*

Δεῖ δὲ μὴ μόνον οὕτως εἰπεῖν, ὅτι ἕξις, ἀλλὰ καὶ ποία τις. Ρητέον οὖν ὅτι πᾶσα ἀρετὴ, οὗ ἂν ἡ ἀρετὴ, αὐτὸ τε εὖ ἔχον ἀποτελεῖ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ εὖ ἀποδίδωσιν, οἷον ἡ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀρετὴ τὸν τε ὀφθαλμὸν σπουδαῖον ποιεῖ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ· τῇ γὰρ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀρετῇ εὖ ὁρῶμεν. Ὁμοίως ἡ τοῦ ἵππου ἀρετὴ ἵππον τε σπουδαῖον ποιεῖ καὶ ἀγαθὸν δραμεῖν καὶ ἐνεγκεῖν τὸν ἐπιβάτην καὶ μείναι τοὺς πολεμίους. Εἰ δὴ τοῦτ' ἐπὶ πάντων οὕτως ἔχει, καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἀρετὴ εἴη ἂν ἡ ἕξις ἀφ' ἧς ἀγαθὸς ἄνθρωπος γίνεται καὶ ἀφ' ἧς εὖ τὸ ἑαυτοῦ ἔργον ἀποδώσει. Πῶς δὲ τοῦτ' ἔσται, ... ὧδ' ἔσται φανερόν, ἐὰν θεωρήσωμεν ποία τις ἐστὶν ἡ φύσις αὐτῆς.

Ἔτι τὸ μὲν ἀμαρτάνειν πολλαχῶς ἔστιν (τὸ γὰρ κακὸν τοῦ ἀπείρου, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι εἵκαζον, τὸ δ' ἀγαθὸν τοῦ πεπερασμένου), τὸ δὲ κατορθοῦν μοναχῶς (διὸ καὶ τὸ μὲν ῥάδιον τὸ δὲ χαλεπὸν, ῥάδιον μὲν τὸ ἀποτυχεῖν τοῦ σκοποῦ, χαλεπὸν δὲ τὸ ἐπιτυχεῖν)· καὶ διὰ ταῦτ' οὖν τῆς μὲν κακίας ἡ ὑπερβολὴ καὶ ἡ ἔλλειψις, τῆς δ' ἀρετῆς ἡ μεσότης·
ἐσθλοὶ μὲν γὰρ ἀπλῶς, παντοδαπῶς δὲ κακοί.

Ἔστιν ἄρα ἡ ἀρετὴ ἕξις προαιρετικὴ, ἐν μεσότητι οὔσα τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὠρισμένη λόγῳ καὶ ᾧ ἂν ὁ φρόνιμος ὀρίσειεν. Μεσότης δὲ δύο κακιῶν, τῆς μὲν καθ' ὑπερβολὴν τῆς δὲ καθ' ἔλλειψιν· καὶ ἔτι τῶ τὰς μὲν ἐλλείπειν τὰς δ' ὑπερβάλλειν τοῦ δέοντος ἔν τε τοῖς πάθεσι καὶ ἐν ταῖς πράξεσι, τὴν δ' ἀρετὴν τὸ μέσον καὶ εὐρίσκειν καὶ αἰρεῖσθαι.

ΤΕΛΟΣ 1ΗΣ ΑΠΟ 5 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε τα αποσπάσματα: «Ὅμοίως ἢ τοῦ ἵππου ἀρετὴ ... τὸ ἑαυτοῦ ἔργον ἀποδώσει» και «καὶ διὰ ταῦτ' οὖν τῆς μὲν κακίας ... καὶ εὐρίσκειν καὶ αἰρεῖσθαι».

(Μονάδες: 10)

B1. Στο χωρίο «Ῥητέον οὖν ὅτι πᾶσα ἀρετὴ ... τὸ ἑαυτοῦ ἔργον ἀποδώσει» ο Αριστοτέλης επισημαίνοντας τις λειτουργίες που επιτελεί η αρετή σε οποιοδήποτε φυσικό ή τεχνητό δημιούργημα επιχειρεί να δώσει έναν πρώτο ορισμό της ηθικής αρετής. Αφού βρείτε τον ορισμό που συνάγεται βάσει αυτών, να καταγράψετε τη συλλογιστική πορεία με την οποία καταλήγει στη διατύπωσή του.

(Μονάδες: 10)

B2. Ο Αριστοτέλης αφού προσδιόρισε το προσεχές γένος της αρετής καταλήγει σε έναν ολοκληρωμένο ορισμό παρουσιάζοντας και την ειδοποιό διαφορά της. Αφού παραθέσετε τον τελικό ορισμό της ηθικής αρετής που δίνεται από τον φιλόσοφο, να βρείτε και να αναλύσετε τα νέα στοιχεία που τον συμπληρώνουν.

(Μονάδες: 10)

B3. Στο πρωτότυπο κείμενο ο Αριστοτέλης καταλήγοντας για την αρετή υποστηρίζει: «ἡ ἀρετὴ ἐστὶ ἕξις προαιρετική, ἐν μεσότητι οὔσα τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὠρισμένη λόγῳ καὶ ᾧ ἂν ὁ φρόνιμος ὀρίσειεν». Λαμβάνοντας υπόψη το μεταφρασμένο απόσπασμα που ακολουθεί να αναφερθείτε στην έννοια και στη λειτουργία του «λόγου» όπως παρουσιάζεται στα δύο αποσπάσματα. Ποιες βασικές θέσεις του φιλοσόφου πιστεύετε ότι καταδεικνύονται με αυτή την αναφορά;

Ἀριστοτέλους Πολιτικά Α 2, 10-11

Είναι, νομίζω, φανερό γιατί ο άνθρωπος είναι πολιτικὸν ζῶον περισσότερο απ' ὅτι οι μέλισσες ή τα άλλα αγελαία ζῶα: Ὅπως ἔχουμε ἤδη πει πολλές φορές, η φύση δεν κάνει τίποτα δίχως λόγο και χωρίς αιτία. Ας προσέξουμε ὕστερ' απ' αυτό ότι ο άνθρωπος είναι το μόνο ζῶο που είναι εφοδιασμένο με την ικανότητα του λόγου. Η απλή φωνή δεν εκφράζει, ως γνωστόν, παρά μόνο τη λύπη και την ευχαρίστηση· γι' αυτό και υπάρχει σε όλα τα ζῶα· η φύση τους ἔδωσε, πράγματι, ὅλη κι ὅλη αυτή την ικανότητα, να αντιλαμβάνονται το δυσάρεστο και το ευχάριστο και αυτά να τα κάνουν φανερά το ένα στο άλλο· του λόγου ὅμως ο προσορισμός είναι να κάνει φανερό τι είναι ωφέλιμο και τι βλαβερό και, ἄρα, τι είναι δίκαιο και τι ἀδικο· αυτό είναι, πράγματι, που ξεχωρίζει τον άνθρωπο από τα άλλα ζῶα: μονάχα αυτός αντιλαμβάνεται το καλό και το κακό, το δίκαιο και το ἀδικο και ὅλα τα άλλα παρόμοια πράγματα –και, φυσικά, η συμμετοχή σε ὅλα αυτά είναι που κάνει την οικογένεια και την πόλη.

(Μονάδες: 10)

ΤΕΛΟΣ 2ΗΣ ΑΠΟ 5 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

B4α. Να αντιστοιχίσετε τα ονόματα που δίνονται στην Α' στήλη με τις φράσεις που ανήκουν στον καθένα στη Β' στήλη (δύο ονόματα από την Α' στήλη περισσεύουν).

Α' στήλη	Β' στήλη
Πλάτωνας	«ὄσιον προτιμᾶν τὴν ἀλήθειαν».
Πρωταγόρας	«ἦθος ἀνθρώπῳ δαίμων»
Αριστοτέλης	«εὐδαιμονίη ψυχῆς καὶ κακοδαιμονίη»
Κέφαλος	εἰς ὃ αὐτοῦ ἡ φύσις ἐπιτηδειοτάτη πεφυκυῖα εἶη»
Δημόκριτος	«ἀγεωμέτρητος μηδεὶς εἰσίστω».
Σωκράτης	
Ηρόκλειτος	

(Μονάδες: 5)

B4β. Ποια επίδραση είχε η απουσία του Πλάτωνα και το περιβάλλον της Ακαδημίας γενικά στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του Αριστοτέλη;

(Μονάδες: 5)

B5α. ῥητέον: αφού αναφέρετε από ποιο ρήμα προέρχεται το συγκεκριμένο ρηματικό επίθετο, να βρείτε λέξεις του πρωτότυπου κειμένου από τις οποίες παράγονται τα παρακάτω ρηματικά επίθετα (γράψτε τουλάχιστον μία): **οἰστέον, σκεπτέον, μεθεκτέον, ἀφαιρετέος.**

(Μονάδες: 5)

B5β. Να γράψετε ένα αντώνυμο των παρακάτω λέξεων στα αρχαία ελληνικά, στον ίδιο γραμματικό τύπο: **τοὺς πολεμίους, φανερόν, πολλαχῶς, φρόνιμος, κακιῶν.**

(Μονάδες: 5)

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Κύρος οργανώνει ταχυδρομικό δίκτυο στην επικράτειά του

Κατεμάθομεν δὲ αὐτοῦ καὶ ἄλλο μηχανήμα πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἀρχῆς, ἐξ οὗ ταχέως ἠσθάνετο καὶ τὰ πάμπολυ ἀπέχοντα ὅπως ἔχοι. Σκεψάμενος γὰρ πόσῃν ἂν ὁδὸν ἵππος καθανύτοί τῆς ἡμέρας ἐλαυνόμενος ὥστε διαρκεῖν, ἐποίησατο ἱππῶνας τοσοῦτον διαλείποντας καὶ ἵππους ἐν αὐτοῖς κατέστησε καὶ τοὺς ἐπιμελομένους τούτων, καὶ ἄνδρα

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 5 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

ἐφ' ἐκάστῳ τῶν τόπων ἔταξε τὸν ἐπιτήδειον παραδέχεσθαι τὰ φερόμενα γράμματα καὶ παραδιδόναι καὶ παραλαμβάνειν τοὺς ἀπειρηκότας ἵππους καὶ ἀνθρώπους καὶ ἄλλους πέμπειν νεαλεῖς· ἔστι δ' ὅτε οὐδὲ τὰς νύκτας φασὶν ἴστασθαι ταύτην τὴν πορείαν, ἀλλὰ τῷ ἡμερινῷ ἀγγέλῳ τὸν νυκτερινὸν διαδέχεσθαι. Τούτων δὲ οὕτω γιγνομένων φασὶ τινες θᾶπτον τῶν γεράνων ταύτην τὴν πορείαν ἀνύτειν· εἰ δὲ τοῦτο ψεύδονται, ἀλλ' ὅτι γε τῶν ἀνθρωπίνων πεζῇ πορειῶν αὕτη ταχίστη, τοῦτο εὐδηλον.

(Ξενοφῶντος Κύρου Παιδεία 8, 6, 17-18)

Λεξιλόγιο

καθάνυτω: διανύω

διαρκῶ: αντέχω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε το κείμενο που σας δίνεται.

(Μονάδες: 20)

Γ2. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου να γράψετε τον τύπο που σας ζητείται:

ὁδόν: την κλητική ενικού αριθμού

ἵππωνας: τη δοτική πληθυντικού αριθμού

νεαλεῖς: τη γενική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος

θᾶπτον: τον ίδιο τύπο στον υπερθετικό βαθμό

αὕτη: τον ίδιο τύπο στον άλλο αριθμό

ἐλαυνόμενος: το γ' ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα στην ενεργητική φωνή

τὰ φερόμενα: τον ίδιο τύπο στον παθητικό αόριστο

παραδιδόναι: το β' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής αορίστου β' στην ίδια φωνή

φασί: το α' ενικό πρόσωπο ευκτικής του ίδιου χρόνου

ψεύδονται: το β' ενικό πρόσωπο προστακτικής παρακειμένου

(Μονάδες: 10)

ΤΕΛΟΣ 4ΗΣ ΑΠΟ 5 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

Γ3.α) Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους: **τῆς ἡμέρας, παραδέχεσθαι, νεαλεῖς, τῶν γεράνων.**

(Μονάδες: 4)

Γ3.β) «**ἐλαυνόμενος**»: Να αναγνωριστεί το είδος της μετοχής (μονάδα 1) και να αναλυθεί σε δευτερεύουσα πρόταση αιτιολογώντας την εκφορά της πρότασης που σχηματίζεται (μονάδες 2).

(Μονάδες: 3)

Γ3.γ) ἔστι δ' ὅτε οὐδὲ τὰς νύκτας φασὶν ἴστασθαι ταύτην τὴν πορείαν, ἀλλὰ τῷ ἡμερινῷ ἀγγέλῳ τὸν νυκτερινὸν διαδέχεσθαι: να μετατραπεί ο πλάγιος λόγος στον ευθύ λόγο.

(Μονάδες: 3)

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μην γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει. Μολύβι επιτρέπεται, **μόνο** αν το ζητάει η εκφώνηση, και ΜΟΝΟ για πίνακες, διαγράμματα κλπ..
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10:30

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**

ΤΕΛΟΣ 5ΗΣ ΑΠΟ 5 ΣΕΛΙΔΕΣ